

DE TOVENAAR-KERAMIST VAN NODEBAIS

door Vic Motte

OP DAGUITSTAP IN WAALS-BRABANT

Misschien ben je het al vergeten, maar op 5 augustus van dit jaar 2000 deed zich een soort metamorfose voor. De ganse maand juli hadden we "genoten" van een glaciale zomer, nat en kil. De laatste julidag was het iets gaan verbeteren maar zaterdag 5 augustus konden we eindelijk terug eens spreken van een normale zomerdag.

Onze goede Geraardsbergse vrienden, Marc en Cécile Punnewaert, waren naar Tervuren overgekomen en samen zouden we een minder gekend stuk van Brabant, Waals-Brabant dan, gaan verkennen : de driehoek met als noordergrens de lijn Leuven-Tienen en de benedenpunt Gembloux.

Het ligt nu niet in mijn bedoeling je met een toeristische beschrijving van deze streek te gaan uitpenningen, dat hebben anderen al vroeger en beter gedaan. Overigens vraag je je waarschijnlijk wel af waarom ik in 's hemelsnaam ermee in een Geraardsbergs heemkundig tijdschrift kom aandragen. Geduld, dat verneem je later.

We waren op een bepaald ogenblik beland in de enige herberg van Tourinnes-la-Grosse, de Relais St. Martin, een mooie rustieke afspanning in de schaduw van die prachtige Romaanse dorpskerk boven op een heuvel gelegen. Binnen aan de muur hangen enkele prachtige keramiekwerken in hoogrelief, figuratief maar toch modern uitgewerkt. Onmiddellijk herinnerde ik me dat ik samen met mijn vrouw vijf jaar geleden met de kunstenaar-auteur hiervan kennis maakte, Max van der Linden, in die onvergetelijke Ferme d'Agbiermont te Nodebais, een deelgemeente van Tourinnes-la-Grosse in de nabijheid van het militair vliegveld van Beauvechain.

Die grote gesloten 18de-eeuwse vierkantshoeve, een oude abdijhoeve (vroeger eigendom van de abdij van Waulsort-Hastière), is al een bezoek op zichzelf waard. Alhoewel ze bewoond wordt door verscheidene huisgezinnen, kan je gerust de ingangspoort binnentreden en op de ruime binnenplaats gaan rondwandelen. Die oude landelijke sfeer overvalt je zo en in je verbeelding zie je die drukke landbouwonderneming weer tot leven komen. In een paar stallingen vind je aan de muur het prachtige werk van Max van der Linden. Hemzelf zal je er niet meer ontmoeten, hij overleed te Brussel op 25 november 1999.

Max van der Linden, door Olivier Mouton in de cultuurpagina's van La Libre Belgique (22.12.1995) "Le mage céramiste de Tourinnes" genoemd, heeft die misschien iets te maken met de Vander Lindens in Goferdinge?
Jawell!

MAX VAN DER LINDEN

In de autobiografie die hij in 1991 schreef (3), getuigt hijzelf: (vert.) "Ik werd geboren op 1 juni 1922 om 3 u 's namiddags. Het onweerde toen geweldig. De bevalling gebeurde in het kasteel van Nodebais, een kasteel uit een film van Walt Disney, met een toren die de streek domineert, steile daken, grote ramen en binnenin hoge zolderingen en open haarden".

Het kasteel werd in 1853 gebouwd door zijn overgrootvader, baron Maximilien Michaux. Hijzelf was de zoon van Ernest Vander Linden en Marie-Thérèse Philippe. Hij groeit op in Nodebais op het kasteeldomein van grootvader Maximilien, ondertussen gerund door Max' vader, Ernest, treedt in 1941 binnen in het Mechelse seminarie, verlaat dit echter spoedig, trekt naar het leger, begint aan de studie van "pol.en soc." te Leuven en arriveert tenslotte in de kunstacademie, het Ter Kamereninstituut te Brussel, waar hij les krijgt van o.a. Leon Navez en Pierre Caille. Hij ontmoet er Herman Teirlinck, de gebroeders Haesaerts, Oscar Jespers, Olivier Strebelle, Clotilde Coppee en vele andere jonge kunstenaars met wie hij in contact bleef(1). Na 3 jaar kunstopleiding (1950) wil hij zich concreet gaan oefenen in het keramiekbakken. Hiervoor gaat hij gedurende 2 jaar werken als decorateur in de fabriek Cerabel te Baubour. Hier leert hij zeer grondig zijn "stiel" maar hij komt ook in contact met de arbeiders. Het ene komt ten goede aan de materiële samenstelling van zijn werk, het andere aan de idee die erachter en erin schuilt. De volkstaal, het Waals, is trouwens soms in korte teksten te lezen op zijn keramieken.

In 1952 installeert hij zich in de Agbiermont-hoeve, familiebezit van de Vander Lindens, de hoeve waarover we het hierboven hadden. Het kasteel zelf waar hij in 1922 geboren werd, was in 1940 door brand volledig verwoest.

Het werk van Max van der Linden is narratief, hij wil iets vertellen: het volksleven in de dorpen en in de huizen, datgene wat hij zag op zijn reizen, passages uit de bijbel in een modern kleedje, presentatie van bekende kunstenaars, "naïeve" taferelen van dagdagelijkse aard. Zijn keramieken versieren een aantal kerken in Waals-Brabant en in de streek rond Leuven, in kapellen, hospitalen en privé-collecties in gans België. Te Leuven zelf kan je keramiekwerk van Max van der Linden vinden op enkele graven van bekende personen op de Stedelijke Begraafplaats alsook bij enkele gevelversieringen van huizen in het Groot Begijnhof.

Max van der Linden had veel vrienden: kunstenaars (o.a. Paul Delvaux, Oscar Landuyt, de Tervurenaar Roger Somville), adel, gewone mensen en sire Boudewijn die hem zijn persoonlijke vriend noemde. Enkele dagen voor deze op 31 juli 1993 te Motril in Spanje overleed, verleende hij Max van der Linden de titel van baron. Max voerde overigens het woord namens de kunstenaars op de koninklijke begrafenisplechtigheid te Brussel.

Naast zijn werk als kunstenaar was Max van der Linden zeer actief op sociaal vlak in zijn dorp en omgeving. Hij stichtte er een zangkoor, een orkest en een toneelgroep die later aanleiding gaan geven aan de "Fêtes de Saint Martin" die jaarlijks plaatsvinden in Tourinnes-la-Grosse en omstreken. Deze feesten hebben een grote culturele faam in gans Waals Brabant.

MAX VAN DER LINDEN EN GOEFERDINGE

Van een zus van de kunstenaar die rechtover die grote Brabantse vierkantshoeve woont, vernam ik in 1995 dat hun voorzaten afkomstig waren uit Goeferdinge. Deze informatie was voor de doorwinterde genealoog, Marc Punnewaert, uiteraard een welgekomen gelegenheid om op uitgebreid familieonderzoek te gaan, met de nodige resultaten, waarvan hierna het bewijs.

Overgrootvader, baron Maximilien Remi Marie Michaux (° Avennes 18.08.1808, † Leuven 10.04.1890) was niet alleen baron, hij was tevens een bekend chirurg, professor chirurgie aan de Leuvense Universiteit, voorzitter van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België en tevens senator. Deze had o.a. een dochter, barones Caroline Marie Ghislaine Constance Michaux (° Leuven 04.08.1863, † Goeferdinge 18.03.1934). Zij huwde met Arthur Vander

Linden, geboren te Goferdinge (op het kasteel beneden de kerk waar later vanaf 1949 de vakantiekolonie St.-Bartel van onderpastoor Sergeant gevestigd was) op 30.07.1859. Arthur Vander Linden was landbouwingenieur en tussen de jaren 1898 en 1900 volksvertegenwoordiger voor de Katholieke Partij. Tussen 1895 en 1898 en 1900-1905 was hij bestendig afgevaardigde voor Oost-Vlaanderen, provincieraadslid van 1886-1898 en 1900-1925. Het echtpaar bewoonde ook het "benedenkasteel" te Goferdinge tot na de Eerste Wereldoorlog toen ze verhuisden naar het "bovenkasteel" Ter Elzen. Hij was burgemeester van Goferdinge van 1885 tot 1895. Hij overleed te Goferdinge op 18.01.1938 op 78-jarige leeftijd.

Arthur Vander Linden had nog een zus, Marie Thérèse Hortense Josephine Vander Linden. Zij werd te Goferdinge geboren op 30.12.1856. Ze huwde op 10.11.1888 te Goferdinge met Jules Antonin Cartuyvels, een man met ronkende titels: bestuurder Ministerie Landbouw, Nijverheid en Openbare Werken en professor aan de katholieke universiteit te Leuven.

Arthur en Marie Thérèse waren beiden kinderen van Joseph Vander Linden (° Everbeek 31.05.1824, † Goferdinge 27.03.1884) en van Hortense Grenier (° Mons 22.06.1835, † Brussel 25.06.1918). Het echtpaar Joseph Vander Linden - Grenier bouwde te Goferdinge rond 1850 het "Kasteel beneden de kerk" (vanaf 1949 vakantiekolonie St.-Bartel) waar hij overigens overleed. De zus van Joseph, Thérèse Vander Linden (tante dus van de andere Thérèse, °Everbeek 29.08.1830, † Goferdinge 14.02.1913), nooit getrouwd, verwierf via haar moeder het andere kasteel "boven de kerk", dat toen de "Villa Thérèse" genoemd werd en later de naam kreeg van "Villa Ter Elzen". Dit kasteel gaat volgens de monumenteninventaris "Bouwen door de Eeuwen heen" terug tot de 18de eeuw.

Ze hadden van hun ouders Jean Baptist Vander Linden (° Everbeek 1780, † Everbeek 08.09.1844) en Sophie Lepoivre (° Goferdinge 1791, † Goferdinge 03.07.1852), dochter van Antoine Joseph Lepoivre en van Anne Catharine Van Ongeval) heel wat gronden en goederen geërfd (o.a. dus "Villa Ter Elzen") en zaten er dus warmpjes in. Dankzij hen werd in de 19de eeuw de kerk van Goferdinge volledig verbouwd en vernieuwd.

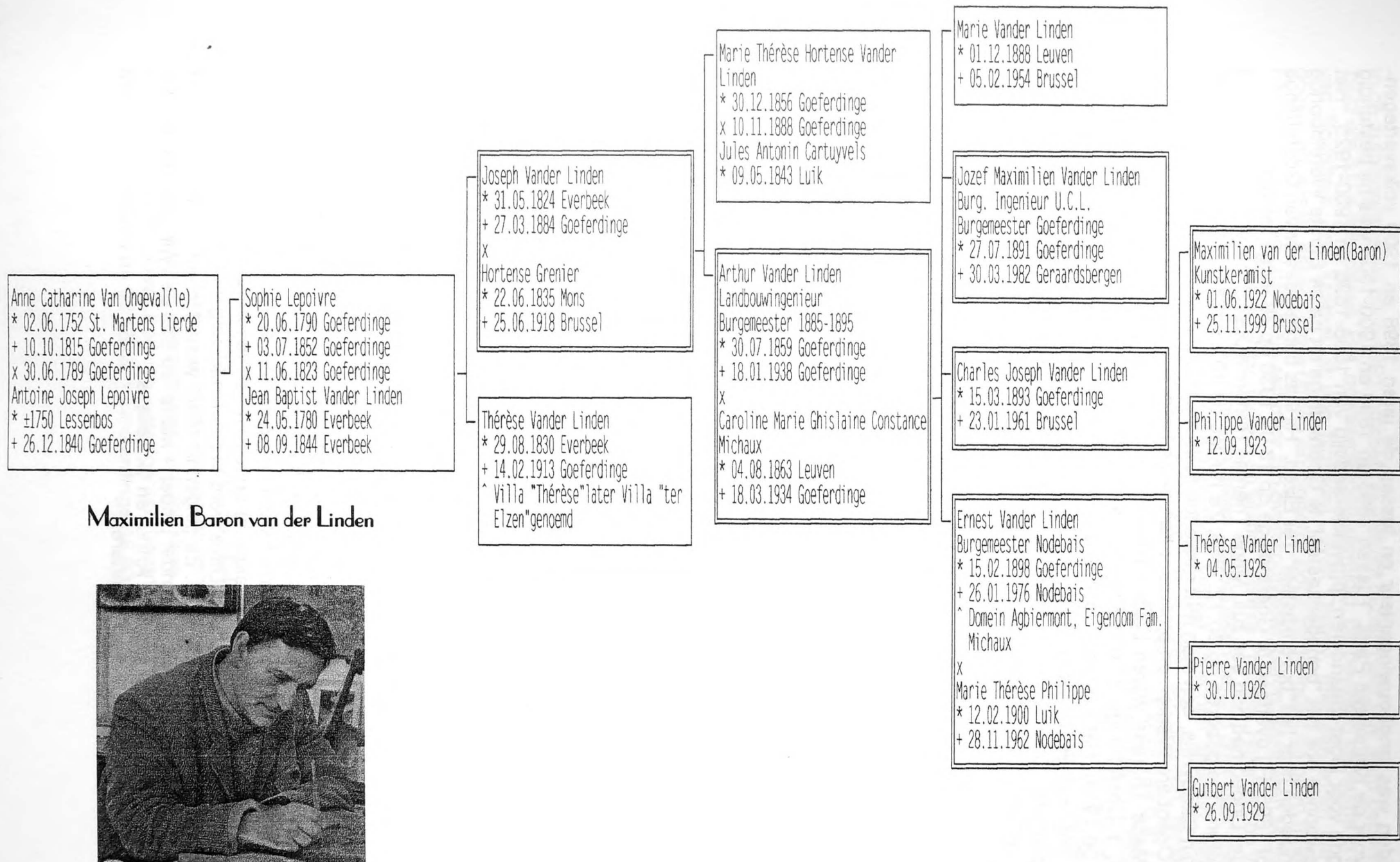
Joseph Vander Linden, herenboer en grondeigenaar, was in 1849 gemeenteraadslid van Goferdinge, 34 jaar burgemeester (tussen 1850 en 1884) en tussen 1882 en 1884 provincieraadslid.

Op het kerkhof van Goferdinge hebben de Vander Lindens een familiegraf. Hierin liggen de familieleden die te Goferdinge overleden, begraven. In de kerk zelf vinden we ook een aantal grafzerken van de familie Vander Linden. In het koor vermeldt een vloersteen de namen van Joannes Baptist Van Ongheval (ca. 1680 - 1766) en van zijn vrouw Cornelia De Cooman, de overgrootouders van Sophie Lepoivre, echtgenote Jean Baptist Vander Linden (1780-1844). Achteraan aan de doopkapel vinden we nog 2 familiestenen in de muur. Rechts de grafsteen van Antonius Le Poivre (°Lessenbos omstreeks 1750 en † Goferdinge 26.12.1840) en van Anna Catharina Van Ongeval (° St.-Martens-Lierde 02.06.1752 en † Goferdinge 10.10.1815), de ouders van Sophie Lepoivre, echtgenote Jean Baptiste Vander Linden (1780-1844). Links deze van Jean Baptiste Vander Linden (1780-1844) en van zijn vrouw Sophie Lepoivre (1790-1852), de ouders van Joseph en Thérèse Vander Linden, de mecenasen van de kerk.

Komen we voor alle duidelijkheid even terug op het echtpaar Arthur Vander Linden - Caroline Michaux (afkomstig dus van Nodebais). Dit echtpaar had 4 kinderen: Marie, Jozef, Charles en Ernest.

Jozef Maximilien Marie Ghislain Vander Linden werd te Goferdinge (benedenkasteel) geboren op 27 juli 1891 en stierf te Geraardsbergen op 90-jarige leeftijd op 30.03.1982. Hij promoveerde als burgerlijk ingenieur te Leuven en werd burgemeester te Goferdinge van 1921 tot 1958. Hij huwde een dochter uit de (Belgisch)-Luxemburgse familie van politici, du Bus de Warnaffe, Maria Annuntiata Alix Louis . Deze werd te Neufchâteau geboren op 25.03.1900 en stierf te Geraardsbergen op 03.05.1976. Ze gingen in 1946 wonen in het "bovenkasteel", de villa "Ter Elzen". Het echtpaar Jozef Vander Linden - Maria du Bus de Warnaffe kreeg 6 kinderen: Jean, Monique, Michel, Gerard , Arthur en Godelieve.

Overlopen we even hun kroost van 6 kinderen.

familieband Maximilien Baron van der Linden & Vander Linden Goferdinge

Jean (° Goferdinge 30.04.1924), een reserve-kolonel, huwde Monique Janne d'Othee.
Monique (° Goferdinge 10.09.1925) huwde Armand Artan de Saint Martin († 1993).
Gerard , werd geboren te Goferdinge op 18.12.1930, studeerde, na zijn humaniora aan het Sint-Catharinacollege, rechten in Leuven en werd advocaat. Hij huwde Christiane Augusta Roberta de Strijker en werd in opvolging van zijn vader vanaf 1959 burgemeester van Goferdinge tot 1970 en na de fusie met Geraardsbergen van 1971 tot 1973.
Godelieve (° Goferdinge 27.05.1934) huwde met Ignace de Wilde d'Estmael, de informant van een gedeelte van onze bronnen.
Arthur (° Goferdinge 10.07.1938) huwde met Nelly Danneels.

Ernest Marie Joseph Ghislain Henri Vander Linden, was het jongste kind van het echtpaar Arthur Vander Linden - Michaux.(°Benedenkasteel Goferdinge op 15.02.1898 en † Nodebais 26.01.1976). Hij ging wonen op het kasteel van zijn grootvader te Nodebais nabij Tourinnes-la-Grosse en werd burgemeester van Nodebais. Hij huwde Marie Thérèse Philippe en was de vader van onze keramist, Max(imilien) van der Linden. Max was de oudste. Daarna kwamen nog Philippe (° 12.09.1923, gehuwd met Yvette Rolin), Thérèse (° 04.05.1925, woont te Nodebais rechtover de hoeve, was gehuwd met baron Georges Terlinden die op 23.01.1983 overleed), Pierre (° 30.10.1926 ,† 25.07.1951) en Guibert (° 26.09.1929, gehuwd met Claire Verwilgen).

MAX VAN DER LINDEN EN OVERBOELARE

Een familielid van Max vander Linden wees ons erop dat in diens autobiografie (3) op pag. 136 de afbeelding van een keramiek stond door hem gemaakt (65 x 126cm) die waarschijnlijk de Sint-Aldegondekerk van Overboelare voorstelt. Een tekst eronder vermeldde echter: "En souvenir d'un texte découvert sur une tombe du petit cimetière de l' église romane d'*Overlaere*: ici repose Adélaïde Crêvecoeur dans l'espoir de la bien heureuse résurrection." Bij nader toezien beantwoordt het afgebeelde absoluut niet aan de echte Sint-Aldegondekerk en moeten we dus niet gaan vermoeden dat "Overlaere" een drukfout of een schrijvergissing van de verstrooide kunstenaar zou zijn. In elk geval kennen wij de gemeente "Overlaere" niet.

Nog iets....

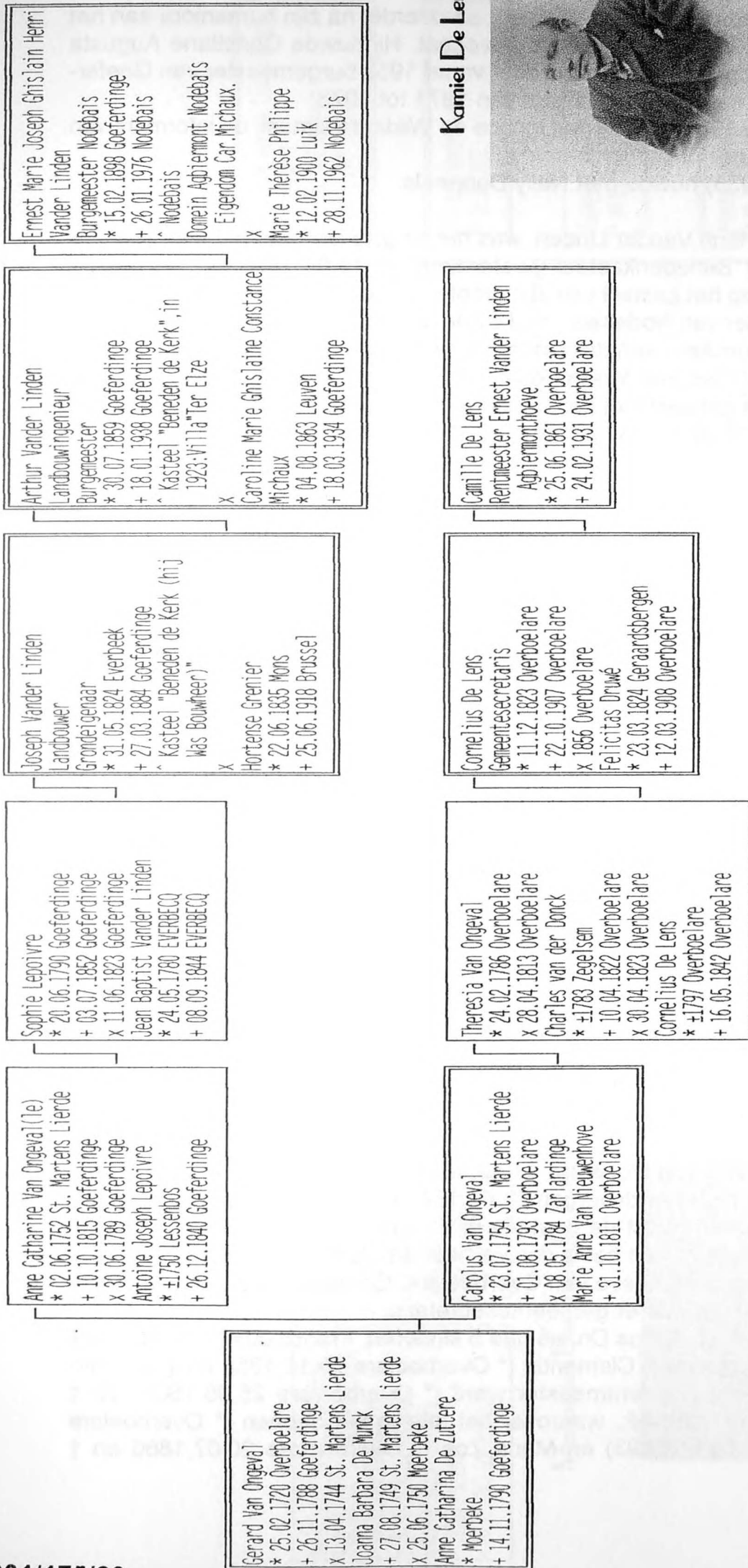
Ernest Vander Linden, de vader van keramist Max van der Linden, kwam via zijn moeder, Caroline Michaux in het bezit van de Agbiermonthoeve te Nodebais waarover we het hierboven hadden. Voor de uitbating hiervan deed hij beroep op een zoon van de familie De Lens, Kamiel, uit de Kloosterstraat te Overboelare om rentmeester te worden op de Agbiermonthoeve waar Max later ging wonen. (2)

Voor de geschiedenis van de familie De Lens moeten we teruggaan tot ongeveer aan de Franse Revolutie.

Voorvader Cornelius De Lens sr., een landbouwer-herbergier, werd rond 1797 te Overboelare geboren, huwde er op 30.04.1823 Thérèse Van Ongeval (° Overboelare +/- 1797) en stierf te Overboelare op 16.05.1842.

Hun zoon, Cornelius De Lens jr. (° Overboelare 11.12.1823 en † Overboelare 22.10.1907) huwde in 1856 Felicitas Druwé (° Geraardsbergen 23.03.1824 en † Overboelare 12.03.1908). Haar familie bezat de grote hoeve naast de pastorie in de Kerkhofstraat, later herdoopt in Kloosterstraat. Ze kwam er in bezit van en het is dus via haar dat de familie De Lens eigenaar werd van de grootste en belangrijkste hoeve van Overboelare. Cornelius was te Overboelare trouwens een man van aanzien, hij was er gemeentesecretaris.

Het echtpaar Cornelius De Lens - Felicitas Druwé had 5 kinderen: Franciscus (° Overboelare 17.05.1857 en het jaar erop gestorven), Clementia (° Overboelare 16.10.1858 en † te Overboelare 11.11.1893), Kamiel, die dus rentmeester werd (° Overboelare 25.06.1861 en † Overboelare 24.02.1931), Karel Lodewijk, waarover het later gaan hebben (° Overboelare 18.09.1863 en † Overboelare 08.06.1893) en Maria Zoë (° Overboelare 20.07.1866 en †

Verband Ernest Vander Linden (Agbiermont) & Camille De Lens (Rentmeester)

Dit overzicht is gemaakt op vrijdag 8 december 2000 met Haza-Data 7.2f door: Marc Punnewaert Rozenstraat 29 te 9500 Geraardsbergen Tel. 054 413364 e-mail: marc.punnewaert@hotmail.com

Overboelare 20.09.1911).

Kamiel De Lens was zeer begaafd, studeerde trouwens aan het Sint-Catharinacollege. Hij werd opgemerkt door de familie Vander Linden die in hem de geschikte rentmeester zag voor de bewuste hoeve in Nodebais. Hij werd dan aangeworven door Ernest Vander Linden, de vader van Max van der Linden. Hij bleef er rentmeester "tot zijn oude dagen" waarna hij terug naar Overboelare kwam. Hij overleed aldaar in het ouderlijk huis.

Van de vijf kinderen De Lens was enkel Karel Lodewijk De Lens gehuwd. Dit gebeurde te Overboelare op 08.06.1893 met Maria Clementia De Vleeshouwer (° Overboelare 07.12.1864 en † Overboelare 29.07.1911). Hij was burgemeester te Overboelare van 1922 tot 1938 en was de machtige boer van het goed in de Kloosterstraat. Vermits zijn broers en zussen allen ongehuwd stierven, bleef het familiebezit in één blok verzameld.

Dit echtpaar had 9 kinderen.

Augusta Maria (° Overboelare 27.03.1894 en † Overboelare 19.06.1921, bleef ongehuwd), Maria Clementia (° 29.05.1895 en † Overboelare 03.07.1946, bleef ongehuwd), Joseph Clement (° Overboelare 21.03.1897 en † Essen 02.06.1986 gehuwd met Cornelia Van Riet † Essen 09.08.1990), Bertha Johanna (° Overboelare 30.10.1898 en † 07.02.1990, ze was onderwijzeres in de gemeenteschool te Overboelare en bleef ongehuwd), Paulus Petrus (° Overboelare 21.03.1900 en † Overboelare 07.02.1990, bleef ongehuwd), Louisa Anastasia (° Overboelare 23.02.1902 en † 03.01.1995, bleef ongehuwd), Anna Alphonsine (° Overboelare 26.09.1903 en † Overboelare 12.11.1973, huwde de Geraardsbergenaar Adolf Van den Herreweghe † Overboelare 15.03.1937), Leon Albert (° Overboelare 30.01.1905 en † Overboelare 13.01.2000, deze was gehuwd met onze informante mevr. Christiane Ketsman, hij is de laatste echte uitbater geweest van de hoeve De Lens) en tenslotte Elvire (° Overboelare 09.10.1907 en † Asse 16.11.1985, gehuwd met Frans Buelens † Grimbergen 1958, dit echtpaar bleef kinderloos).

Wanneer we nu de stamboom van de familie De Lens eens goed onder de loupe nemen, doen we de verrassende vaststelling dat rentmeester Kamiel de Lens en herenboer Ernest Vander Linden eigenlijk verre familie van mekaar waren! Inderdaad, wanneer we langs de takken van de stamboom omhoogklimmen komen we bij dezelfde voorouders terecht.

Het echtpaar van de grafsteen in het koor van de kerk van Goferdinge, Joannes Baptist Van Ongeval (+/- 1680 - 1766) en van zijn vrouw Cornelia De Cooman († 1766), hadden een zoon Gerard Van Ongeval (° Overboelare 25.02.1720 - † Goferdinge 26.11.1788). Deze was nu de gemeenschappelijke voorvader van de Vander Lindens en de De Lens, vermits hij de gemeenschappelijke grootvader was van Sophie Lepoivre (1790 - 1852) echtgenote Jean Baptiste Vander Linden (1780-1844) en van Theresia Van Ongeval (1786- 1813) echtgenote Cornelius De Lens (+/- 1797 - 1842), de landbouwer - herbergier uit Overboelare die we hierboven tot de stamvader van de De Lens promoveerden. Kan je nog volgen?

Wat is de wereld toch klein, fluisterde iemand uit ons gezelschap toen we op 5 augustus II. uit Nodebais wegreden.

Vic MOTTE

Noten

(1) Deze inlichtingen en nog andere verspreide gegevens verkregen van de heer Igance de Wilde d'Estmael, familielid van de kunstenaar, waarvoor onze dank.

(2) Inlichtingen gekregen van mevr. Christiane Ketsman, wed. Leon Albert De Lens, de laatste uitbater van het Hof De Lens en nog steeds wonende op het familie-erf. Ook bedankt.

(3) Max van der Linden, *Max van der Linden*, Editons du Perron, Allieur 1991